

בתעוז

מדוע לא היתה השמחה שורה ביובל גם על כך קיימות שתי גירסות. עשר המשפחות טוענות: "רימו אותנו. המרדך היה נותן למשפחות האחרות עבודה ולנו לא כלום." בני המושב יובל, קוצ'ינים בני קוצ'ינים, והמדריך האשכנזי, היו טוענים: "אלה הם מקרים סוציאליים. הם שותים לשכרה, מכים ומתקוטטים. אי אפשר לסבול אותם."

בצר להם החלו הקוצ'ינים בני יובל, אלה שקפחו לדעתם, לפנות לעזרתו של שר הדואר. בצנורות הדואר הנע ממחלה אל ירושלים, שיגרו את מאות מכתביהם. הם קיבלו תשובות למאות. קשה היה להם לִּבְחֹן באיוו דרגה של טיפול נמצא עינדם. לבסוף כשל כוח הסבל. "החלטנו לנסוע לירושלים ולראות מה עשו למכתבים שלנו", הסבירו חברי המועד, כשהם עורכים התייעצות ארוכה בקוצ'ינית גרונית ומתנגלת. רענן וויץ, ראש מחלקת ההתישבות של הסוכנות היהודית, החותם על מברקיו לִּמְחִישִׁים בשם הפרטי "רענן", לא התכוון לביקור יידיותי של עשר משפחות הקוצ'ינים, על טפן וזקניהן. "חזרו לכפר", ניסה לשכנע אותן, "חזרו ליובל ואנחנו כבר נדאג לכל."

לקוצ'ינים לא היתה כל סיבה טובה מדוע יחזרו ליובל. "לחם אין לנו שם, עבודה אין לנו שם, רק מכות ומכות ומריבות. מדוע נחזור? נשאר בירושלים."

לילה על המדרכה

ירושלים היה קר, בירושלים ירד גשם, בירושלים לא היה גג שאפשר יהיה לשכן מתחתיו את הקוצ'ינים. גם כי משרדו של רענן וויץ לא התנהלה העבודה בקצב מניח את הדעת. "לאן אשלח אתכם?" שאל האיש הגדול את שליחי הקוצ'ינים וִתְלָה את עיניו במפת ההתישבות העברית. לא חסרו מקומות להתישבות על פני הארץ. אך שיקולים אחרים, גבוהים מבינתם של הקוצ'ינים, וגם של מרבית תושבי המושב החדשים, הורידו את מחשבתו של וויץ הכלִיִּיל. במושב אחד חסרו אמנם 50 מתישבים, אך אלה צריכים היו להיות חברי מא"ש; במושב שני חסרות 35 משפחות, אך חברי המושב תימנים הם בני תימנים. לכל מקום, בו ננצעה עינו של וויץ על פני המפה, אי אפשר היה לשלוח את בני קוצ'יץ, שמוצאם מהודו, עורם שחם — והם חברי הפועל המזרחי, רק שהם שבבואם למושב יובל, התברר להם שבני יובל הם חברי הפועל המזרחי.

את הלילה הראשון בילו בני קוצ'יץ מיובל על המדרכה הקרה שליד בנין הסוכנות בירושלים. התינוקות השתעלו, האמהות ניגבו את חוטמן והאבות התהלכו מיואשים אנה ואנה. המשטרה היתה חסרת איונים. "אסור אותנו", ביקשו ההורים, שקיוו לתדר הם לילדיהם בשעות הלילה. הקצין סרב.

בערב השני באה היסועה. מושבניק ממושב תעוז, שהודמן למשרדי הסוכנות, נתקל ברענן וויץ. זה הבחין בו כי הוא קוצ'יני. "מהיכן אתה?" שאל. "מתעוז", השיב המושבניק. "אצלכם כולם קוצ'ינים?" שאל רענן. המושבניק השיב בחיוב. המשוהמתן היה קצר מאוד. המושבניק, אחד בשם יוסף אליהו, בעצמו חבר וועד תעוז, הסכים לקבל את עשר משפחות הקוצ'ינים לכפרו. רענן חיפש ומצא כי מספר בתים פנויים עומדים בתעוז. "סעו לתעוז", אבר רענן ליוצאי יובל, "שם יהיה לכם טוב."

בא הלילה. אי־משם הזמין רענן משאית, שרטט כמה מלים למוכיר תעוז, אכר לנהג: "קח את המשפחות והבא אותן לתעוז." יוצאי קוצ'יץ יצאו שוב לדרך. בתעוז הפתיע הנהג את מוכיר המושב. "הבאתי לך חברים חדשים למושב", הודיע יונה מרחי למוכיר מנחם, "יש לך גם מכתב מרענן וויץ."

מנחם היה מופתע מאוד. הצעיר השחר־חר, יוצא קוצ'יץ בעצמו, שהיה חבר בפלג אחרות העבודה של קיבוץ גבעתיים ואשר עבר לתעוז יחד עם 15 חבריו לקיבוץ, תוך שהם חובשים כיפה לפתע והופכים

השוטרים לא רצו לקחת על עצמם את האחריות לפריצת הדלתות. "תישנו לילה אחד במועדון", הציעו למשפחות, שהיו עדיין על כוונת המשא. "בבוקר נראה מה אפשר לעשות."

ההצעה התקבלה על הדעת. מנחם גייס שמיכות, חברים אחרים מן המושב הביאו לחם ותה וכל ה־כורה הוּמְנָה להצטרף אל חגיגת ברית־היילה.

בחצות התכנסו יושבי תעוז לאסיפה ספוג־טאנית בחדר המזכירות. נכתוב מכתב ל־רענן וויץ ונדויע לו כי אנו נתיגדים לקבל כחברים את יוצאי יובל, השמוע אחד החברים. מנחם ישב לשולחן והחל מנסח את המכתב. הוא שלח לקרוא לנהג, לקחת את המכתב יחד אתו לירושלים. עיד קידם לכן הוסכם עם הנהג שישן במושב, יזוּר בבוקר לירושלים עם המשפחות שהביא. שיחה ארוכה בטלפון עם רענן וויץ, בביתו בירושלים, קדמה להחלטה זו. "טוב, תחִי זירו אותם", נאנה וויץ בטלפון. בכל זאת החליטו בני תעוז לנסח את דרישתם בכתב. למען הדורות הבאים, כנראה.

אחד אחד, ניגשו המושבניקים לחתום. השומרים נקראו אף הם להוסיף את תמִי־כתם. אחד מהם הניח את נשקו על ה־שולחן, וטל לידו את העט. לבתע פלחה יריה את הלל החדר. מישהו שיחק כנראה בהק. שניים נפלו על הרצפה: הנהג יונה מרחי וחבר המושב אליאס. המי־טרה הוועקה בשנית.

העיני נמצא בטיפול

בבוקר לא היה כבר מי שיחזיר את יוצאי יובל אל המדרכה שליד משרדו של רענן וויץ בירושלים: הנהג שכב בבית החולים בירושלים. מתחת לתמונותיהם של שני רבנים משפיעים יושבו ילדים ואמהות. ספקו שישות את ידיהן ביאוש.

"החעד נסע לירושלים", הסבירו הנשים, שלא טעמו מאכל או משקה מאז חגיגת הברית־מילה לביל־אמש, "לא ישנו כל הלילה ועכשיו נסעו. יראו, אולי יעזור להם אדון וויץ."

מדריכת המושב היתה גם היא אובדת עצות: "מה אעשה? אין לנו מקורות של תקציב לאוכל בשביל מנושלים ועקורים. מה אני יכולה לעשות?"

ילדים בכו מרעב. התינוקות פרצו בככי, האמהות לא ידעו מה לעשות. בערב, 72 שעות אחרי שעובו את יובל, ירד שוב הלילה על הקוצ'ינים המיואשים. הגברים לא חזרו מירושלים, פקידי הסוכנות לא נקפו אצבע, ובני תעוז עקפו את המועדון החרב לבל יראו במחסור אחיהם. על ה־שולחן, בפינת החדר, התרוממה צרימה לבנה: ארכיון מלכתיהם הרבים של בני קוצ'יץ מיובל, ותשובותיהם של פקידי ה־סוכנות. "ענינכם נמצא בספול", לעגו ה־מכתביהם.

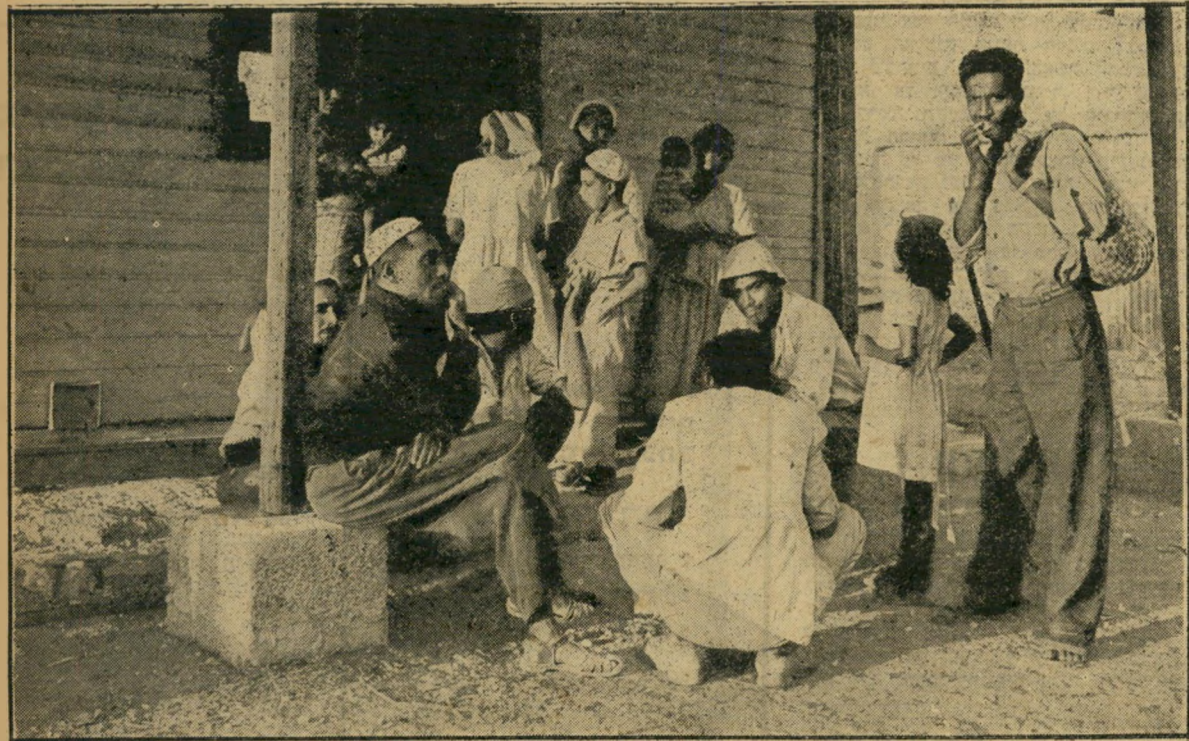
שלח. הרי הבאתי לך מכתב ישר ממנו! כל זמן הוויכוח ישבו עדיין משפחות הקוצ'ינים מיובל על המכונית. "אני אסע למשטרה", החליט לבסוף יונה מרחי, "נראה שם מה לעשות."

המכונית הפליגה לכיוון הרטוב ומתישבי תעוז יצאו לחוג את חג ברית־המילה של בן אחד החברים. אך כעבור שעה נראי פנסיהן של שתי מכוניות עולות במעלה הדרך אל המושב. סמל וכמה שוטרים יצאו מן המכונית הראשונה, פנו למזכיר: "מדוע אינך רוצה לקבל את המשפחות למושב?" מנחם הסביר בסבלנות. הוא הסביר ש־חברי המושב רשאים להחליט בעצמם, לפי התקנות, את מי הם רוצים לקבל לחברות ואת מי אינם רוצים לקבל. הוא הסביר גם, כי הבתים שרענן וויץ רצה לשכן בהם את יוצאי יובל נעולים על מנעיל, המפתחות אינם בידיהם, המים והחשמל נחתקו מזמן ואין כל אפשרות לבצע את החלטתו הספוג־טאנית של הפקיד החשוב — לפחות בשעה זו של הלילה.

להיות חברי הפועל המזרחי כשרים, לא שניע מעולם על צורה חדשה זו של קליטת חברים. "איך זה חברים חדשים?" שאל את הנהג, "מי החליט לקבלם למושב?" הנהג התנצל: "באמת אינני יודע. אמרו לי להביא אותם. יש לך כאן מכתב."

אצבע על ההדק

השמועה התפשטה במושב. קוצ'ינים שסיימו את עבודתם ונחו אחרי ארוחת הערב באו אל ביתו של המזכיר, לראות מה מתרחש שם. הם נפגשו את חבריהם החדשים למושב, חלקם בני משפחת תיהם, הסתכלו בהם בקרירות. "לא נוכל לקבל אותם", לחשו רבים מהם למזכיר, "אלה הם מקרים סוציאליים. שמענו עליהם." מנחם לא רצה להחליט על דעת עצמו. הוא התייעץ בחברי וועד אחרים ולבסוף קרא לנהג: "קח אותם בחזרה. אנחנו לא רוצים לקבל אותם." הנהג ניסה להתחכם: "איך זה אינכם רוצים? רענן וויץ בעצמו

מחכים לחברי הוועד, שיצאו בהשכמת הבוקר לירושלים להיוועד שוב עם רענן וויץ. חברי מושב תעוז, אף הם יוצאי קוצ'יץ, העי־דיפו לא להיפגש עם קרוביהם, נמנעו מלעבור ליד המועדון.

בילו יוצאי־יובל, המחפשים ל־עצמם בית. ליד המועדון, ה־מלא ילדים רועים ותינוקות חולים, הם מבלים את יומם, כשהם

לילה במועדון